ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 21.02.1996
COM(96) 67 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

"ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΧΩΝ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Τα διακυβευόμενα

Η ισότητα μεταξύ των γυναικών και των ανδρών είναι στο εξής χωρίς αμφισβήτηση η θεμελιώδης αρχή της δημοκρατίας και του σεβασμού του ανθρώπου.

Η μεταφορά της στο δίκαιο και στην πράξη αποτελεί εντούτοις σημαντική πρόκληση για τις κοινωνίες που έχουν σημαδευτεί από μια μακρά ιστορία ανισοτήτων στο θέμα αυτό: στις βιομηχανοποιημένες χώρες καθώς και στις αναπτυσσόμενες οι ανισότητες μεταξύ των γυναικών και των ανδρών παραμένουν όντως έκδηλες.

Η πρόκληση είναι να οικοδομηθεί μια νέα συνεργασιακή σχέση μεταξύ των γυναικών και των ανδρών για να εξασφαλισθεί η πλήρης και ολοκληρωτική συμμετοχή των πρώτων και των δεύτερων, σε ισότιμη βάση, σε όλους τους τομείς, καθώς και μία ισόρροπη κατανομή των οφελών της προόδου μεταξύ των μεν και των δε. Μία τέτοια αλλαγή δεν απαιτεί μόνο νομοθετικές προόδους αλλά επίσης έναν καθαυτό πολιτιστικό μετασχηματισμό της ατομικής συμπεριφοράς καθώς και της συλλογικής στάσης και πρακτικής αλλά και μια αποφασιστική πολιτική δράση στηριζόμενη στην ευρύτερη δυνατή κινητοποίηση.

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση η πρόκληση είναι να οικοδομήσει αυτή η νέα συνεργασιακή σχέση μεταξύ των γυναικών και των ανδρών λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία της ιστορίας και του πολιτισμού των κρατών μελών και να αντλήσουν οφέλη από αυτή την ιστορική και πολιτιστική πολυμορφία για να εκπονηθεί μια ευρωπαϊκή προσέγγιση ισότητας, συχρόνως πλουραλιστική και ανθρωπιστική, η οποία αποτελεί αναφορά για τη δράση τόσο στην Κοινότητα όσο και στον υπόλοιπο κόσμο.

Η δέσμευση της Ένωσης σ' αυτή την κατεύθυνση, εγγράφεται στη λογική προέκταση του ενεργού ρόλου που διαδραμάτισε, κατά την πρόσφατη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών στο Πεκίνο, ειδικότερα για την εκπόνηση της τελικής διακήρυξης της και της βάσης για ανάληψη δράσης.

Σημασία έχει, στην προοπτική αυτή, να προωθηθεί η ισότητα μεταξύ των γυναικών και των ανδρών στο σύνολο των δράσεων και των πολιτικών και αυτό σε όλα τα επίπεδα. Είναι αυτό που αποκαλείται αρχή του "mainstreaming", που έχει υιοθετήσει η Κοινότητα και η ουσιώδης σημασία του οποίου υπενθυμίστηκε κατά τη Διάσκεψη του Πεκίνου. Πρόκειται, με τον τρόπο αυτό, να μην περιορισθούν οι προσπάθειες προώθησης της ισότητας στην εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων υπέρ των γυναικών, αλλά για επιτούτου κινητοποίηση εν όψει της ισότητας του συνόλου των γενικών ενεργειών και πολιτικών, εισάγοντας στη φάση της σύληψής τους κατά τρόπο ενεργό και ορατό την προσοχή ως προς τα πιθανά αποτελέσματα στις αντίστοιχες καταστάσεις των γυναικών και των ανδρών ("gender perspective"). Αυτό προϋποθέτει

τη συστηματική εξέταση αυτών των ενεργειών και πολιτικών και το να λαμβάνονται υπόψη αυτά τα πιθανά αποτελέσματα κατά τον προσδιορισμό και την εφαρμογή τους: έτσι, οι πολιτικές της ανάπτυξης, της οργάνωσης της εργασίας, των επιλογών σε θέματα μεταφορών ή ο προσδιορισμός των σχολικών ωραρίων κλπ... μπορούν να έχουν σημαντικές διαφοροποιητικές επιπτώσεις στις καταστάσεις των γυναικών και των ανδρών που θα πρέπει ως εκ τούτου να λαμβάνονται δεόντως υπόψη ώστε να συμβάλλουν περισσότερο στην ισότητα μεταξύ των γυναικών και των ανδρών.

Η συμμετοχή των γυναικών και των ανδρών σε ισότιμη βάση αποτελεί βασικό στοιχείο της διαρκούς ανάπτυξης και σύμβολο του βαθμού πολιτικής ωριμότητας των κοινωνιών: αν η δημοκρατία απαιτεί τη χειραφέτηση των γυναικών, αυτή η τελευταία αποτελεί με τη σειρά της εγγύηση για τη δημοκρατία. Η ανταπόκριση στην πρόκληση αυτή θα μπορούσε ως εκ τούτου να αποτελεί μέρος του ευρωπαϊκού σχεδίου του 21ου αιώνα. Δεσμευόμενη αποφασιστικά να λάβει υπόψη τις αντίστοιχες προτεραιότητες και ανάγκες γυναικών και ανδρών στο σύνολο των πολιτικών και των ενεργειών της, η Κοινότητα θα εκδήλωνε την προσήλωσή της στη δημοκρατία και το ενδιαφέρον της για ό,τι απασχολεί τους πολιτές. Οι ευρωπαϊκές κοινωνίες θα προσέφεραν εξάλλου έτσι απάντηση προόδου στις δημογραφικές και οικογενειακές αλλαγές που αντιμετωπίζουν και οι οποίες, στο πλαίσιο της γήρανσης του πληθυσμού, καθιστούν τη δραστηριότητα των γυναικών αποφασιστικό πλεονέκτημα για την οικονομία, το οποίο θα πρέπει να αξιοποιηθεί στην προοπτική της βέλτιστης χρησιμοποίησης του έμψυχου δυναμικού.

2. Το κεκτημένο

Η Κοινότητα έχει αναγνωρίσει, ήδη από τη δημιουργία της, την αρχή της ισότητας αμοιβής μεταξύ των γυναικών και των ανδρών. Έχει δημιουργήσει, στη βάση αυτή, ένα συνεκτικό σύνολο νομικών διατάξεων που αποσκοπούν στη διασφάλιση της ισότητας των δικαιωμάτων σε θέματα απασχόλησης, επαγγελματικής κατάρτισης και, κατά ένα μεγάλο μέρος, σε θέματα κοινωνικής προστασίας.

Για να προωθήσει την ισότητα στην πράξη, η Κοινότητα εφαρμόζει, από τη δεκαετία του 80, προγράμματα επιμέρους δράσης, που διέθεταν περιορισμένα δημοσιονομικά μέσα αλλά είχαν σημαντικό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Τα προγράμματα αυτά υποστήριξαν θετικές ενέργειες και δοκιμαστικά σχέδια τα οποία διεύρυναν το πεδίο της κοινοτικής δράσης στον τομέα του συμβιβασμού της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, στη θέση των γυναικών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, στη συμμετοχή των γυναικών στην οικονομική ζωή και στην απασχόληση... Η Κοινότητα ευνόησε έτσι τη δημιουργία, με την πάροδο των ετών, ενός πολύπλοκου συνόλου δικτύων συντελεστών ισότητας ευκαιριών, που ενέχονται σε μία ευρωπαϊκή δυναμική αλλά συγχρόνως είναι φορείς της πολιτιστικής πολυμορφίας των κρατών μελών. Ενθάρρυνε επίσης τις προσπάθειες των οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στην προαγωγή της ισότητας των ευκαιριών. Συνέβαλε, με τον τρόπο αυτό, στην αναγνώριση των καλών πρακτικών και ευνόησε, πέραν των αντιθέσεων μεταξύ ανταγωνιζομένων εκπροσωπήσεων της

προώθησης των γυναικών, την εκπόνηση πιθανών προσανατολισμών για συντονισμένες ενέργειες υπέρ της ισότητας ευκαιριών.

Η Κοινότητα επεδίωξε επίσης την ενίσχυση των γυναικών και την εξέλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των γυναικών και των ανδρών μέσω διαλόγου με τρίτες χώρες, ιδίως μέσω των πολιτικών συνεργασίας για την ανάπτυξη, την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου[1]. Το "mainstreaming" του να λαμβάνονται υπόψη ζητήματα του είδους αυτού αποτελεί, όντως, ήδη μέρος της πολιτικής συνεργασίας για την ανάπτυξη της Κοινότητας από μερικών ετών.

Ενισχυμένη από το κεκτημένο που αποτελεί το κοινοτικό δίκαιο και το κεφάλαιο εμπειρίας και νομιμότητας που της έχουν παράσχει τα προγράμματα και τα δίκτυα που έχει υποστηρίξει, η Κοινότητα μπόρεσε να συμβάλει στη διεθνή σκηνή κατά τρόπο ενεργό για την ενδυνάμωση του ρόλου της γυναίκας και την προώθηση της ισότητας ευκαιριών. Έλαβε αποφασιστικό μέρος στις προόδους που επέτρεψαν τις Διασκέψεις των Ηνωμένων Εθνών της Βιέννης, του Καΐρου, της Κοπενγχάγης και εντελώς πρόσφατα του Πεκίνου. Η δυναμική της κινητοποίησης που προκλήθηκε από αυτή την τελευταία Διάσκεψη η οποία παγιοποιήθηκε στις δεσμεύσεις της Βάσης, πολύ μια πρόσκληση για συνέχιση της κοινοτικής δράσης.

Η Επιτροπή ακολουθεί επίσης από πολλών ετών μία πολιτική ισότητας ευκαιριών σε ό,τι αφορά το προσωπικό της.

Η δράση της Κοινότητας υπέρ της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών εμφανίζεται συνολικά να είναι συγχρόνως σημαντική και μετριοπαθής. Σημαντική δράση δεδομένης της στενότητας της νομικής βάσης η οποία παρέχει συγκεκριμένη αρμοδιότητα μόνο σε θέματα ισότητας αμοιβών (άρθρο 119 της Συνθήκης) και κατά συνέπεια υποχρεώση στις περισσότερες των περιπτώσεων να επιτυγχάνεται η ομοφωνία των κρατών μελών επί των προτάσεων που δεν υπάγονται αυστηρά στον τομέα αυτό. Σημαντική επίσης είναι η δράση από πλευράς αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί παρά τα ασθενή δημοσιονομικά μέσα που αφιερώνονται ειδικά στην προώθηση της ισότητας ευκαιριών. Όμως η δράση παραμένει ασφαλώς μετριοπαθής σε σύγκριση με το μέγεθος του διακυβευομένου και τις προσδοκίες που προκαλεί και έναντι των μέσων που θα μπορούσαν να έχουν κινητοποιηθεί από μακρού αν η ισότητα ευκαιριών είχε αναγνωριστεί ως εγκάρσιος στόχος προτεραιότητας των κοινοτικών πολιτικών. Οπωσδήποτε ένας μεγάλος αριθμός κοινοτικών ενεργειών συμβάλλουν, τουλάχιστον έμμεσα, στη χειραφέτηση των γυναικών, παραδείγματος χάρη ευνοώντας κατά τρόπο γενικό, τη νομισματική σταθερότητα, την οικονομική ανάπτυξη, την ανάπτυξη της απασχόλησης, την ελεύθερη κυκλοφορία, κλπ... Αλλά τα θετικά αποτελέσματα των ενεργειών αυτών επί της κατάστασης των γυναικών είναι συχνά ελάχιστα ορατά και ενίοτε αβέβαια.

---

[1] πρβλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής για την ενσωμάτωση του είδους αυτού στη συνεργασία για ανάπτυξη (COM(95) 423 τελικό της 18.09.95) και στις εξωτερικές πλευρές της πολιτικής των δικαιωμάτων του ανθρώπου (COM(95) 567 τελικό της 22.11.95)

Τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια του Έσσεν, των Κανών και της Μαδρίτης υπογράμμισαν ότι η προώθηση της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ των γυναικών και των ανδρών ήταν, μαζί με τον αγώνα κατά της ανεργίας, ένα πρωταρχικό καθήκον της Ένωσης και των κρατών μελών της. Θα πρέπει κατόπιν αυτού να συνεχιστεί και να ενταθεί αποφασιστικά η δράση που έχει αναληφθεί μέχρι τώρα. Η Επιτροπή προτίθεται να συμβάλλει ενεργά στις προσπάθειες που επιβάλλονται και να κινητοποιήσει για το σκοπό αυτό το σύνολο των κοινοτικών πολιτικών. Έχει προτείνει ένα νέο πρόγραμμα δράσης για την ισότητα ευκαιριών (1996-2000)[2] που θα επιτρέψει νομοθετικές προόδους, αποτελεσματική ανάπτυξη της αρχής του mainstreaming και υποστήριξη και ενψήχωση συγκεκριμένων δράσεων που αναλαμβάνονται υπέρ της ισότητας ευκαιριών. Το πρόγραμμα αυτό το κατάρτισε μέσω ευρύτατης διαδικασίας διαβουλεύσεων και η διαδικασία αυτή θα συνεχιστεί μέσω των εργασιών της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών, της οποίας η σύνθεση και ο ρόλος προσαρμόστηκαν για το σκοπό αυτό[3]. Το Συμβούλιο εντελώς πρόσφατα ενέκρινε την απόφαση περί θέσπισης του προγράμματος αυτού, εφοδιάζοντάς το εντούτοις με περιορισμένα σε σχέση με τις προτάσεις της Επιτροπής δημοσιονομικά μέσα[4].

3. Κινητοποίηση του συνόλου των κοινοτικών πολιτικών

Η δράση υπέρ της ισότητας απαιτεί μια φιλόδοξη προσέγγιση, η οποία προϋποθέτει την αναγνώριση της θηλυκής και της αρσενικής ταυτότητας και τη θέληση θέσπισης ισόρροπου καταμερισμού των ευθυνών μεταξύ των γυναικών και των ανδρών. Κάνει έκκληση για ενεργό συμμετοχή των γυναικών αλλά επίσης και των ανδρών σε συσχετισμό με την αξιοποίηση των αντιστοίχων ευθυνών τους. Η προώθηση της ισότητας δεν θα έπρεπε, όντως, να συγχέεται με την απλή στατιστική ισότητα: σε ό,τι αφορά την προώθηση των διαρκών εξελίξεων των ρόλων των γονέων, των οικογενειακών δομών, των θεσμικών πρακτικών, των μορφών οργάνωσης της εργασίας και του χρόνου, κλπ... η ισότητα ευκαιριών δεν αφορά μόνο τις γυναίκες, την ανάπτυξή τους και την αυτονομία τους αλλά επίσης και τους άνδρες και το σύνολο της κοινωνίας η οποία μπορεί να γίνει κινητήρια δύναμη προόδου και εχέγγυο δημοκρατίας και πλουραλισμού. Αυτό είναι αλήθεια στην Ευρώπη και στις βιομηχανοποιημένες χώρες· το ίδιο ισχύει όμως και για τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Η προώθηση της ισότητας μεταξύ των γυναικών και των ανδρών δεν απαιτεί λοιπόν μόνο την εφαρμογή θετικών μέτρων επικεντρωμένων στις γυναίκες, παραδείγματος χάρη την ευνόηση της πρόσβασής τους στην εκπαίδευση, στην κατάρτιση και στην απασχόληση. Απαιτεί επίσης μέτρα αποσκοπούντα στην προσαρμογή της κοινωνικής οργάνωσης στις απαιτήσεις μιας καλύτερης κατανομής των ρόλων μεταξύ των

---

[2] πρβλ. COM(95) 381 τελικό της 19.07.95 Τέταρτο Πρόγραμμα μεσοπρόθεσμης κοινοτικής δράσης για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ των γυναικών και των ανδρών (1996-2000)

[3] Απόφαση της Επιτροπής της 19ης Ιουλίου 1995, Ε.Ε. Ε.Κ. L 249 της 17.10.95

[4] Απόφαση της 21.12.95

γυναικών και των ανδρών: παραδείγματος χάρη διευθετώντας την οργάνωση της εργασίας για να διευκολύνονται οι γυναίκες όπως και οι άνδρες να συμβιβάσουν την επαγγελματική και την οικογενειακή τους ζωή· ή ακόμη ευνοώντας την πολυδραστηριότητα για την τοπική ανάπτυξη ώστε να δοθούν ελαστικότερες απαντήσεις σε θέματα απασχόλησης, αυτό δε τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες· ή ακόμη παρέχοντας εγγύηση στα δικαιώματα των πατέρων όπως και των μητέρων, ώστε να μπορούν να προσδοκούν τόσο οι μεν όσο και οι δε την πλήρη και ολοκληρωμένη άσκηση των ευθυνών και των καθηκόντων τους· ή ακόμη καινοτομώντας στην κοινωνική προστασία ώστε αυτή να εντάσσει στη συλλογική αλληλεγγύη το κίνημα προς την εξατομίκευση των δικαιωμάτων, κλπ...

Συστηματικός συνυπολογισμός των διαφορών μεταξύ των συνθηκών, καταστάσεων και αναγκών των γυναικών και των ανδρών στο σύνολο των κοινοτικών πολιτικών και δράσεων: αυτός είναι ο προσανατολισμός του mainstreaming που ενέκρινε η Επιτροπή. Δεν πρόκειται λοιπόν εδώ μόνο για περαιτέρω άνοιγμα της ωφέλειας των κοινοτικών προγραμμάτων ή ταμείων αλλά κινητοποίηση συγχρόνως των νομικών και οικονομικών μέσων και των ικανοτήτων ανάλυσης και παρότρυνσης της Κοινότητας για να εισαχθεί σε όλους τους τομείς το μέλημα της οικοδόμησης ισορροπημένων σχέσεων μεταξύ των γυναικών και των ανδρών. Ως προς αυτό, αποδεικνύεται απαραίτητο και σημαντικό να θεμελιωθεί η πολιτική της ισότητας μεταξύ των γυναικών και των ανδρών σε μία σοβαρή στατιστική ανάλυση της κατάστασης των γυναικών και των ανδρών στους διαφόρους τομείς της ζωής και των αλλαγών που γίνονται στις κοινωνίες.

Αυτή η εγκάρσια και σφαιρική προσέγγιση συνεπάγεται προσπάθεια κινητοποίησης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή θέσπισε, υπό την αρμοδιότητα του Προέδρου της, ομάδα Επιτρόπων επιφορτισμένη με την παρακίνηση του προβληματισμού και την επαγρύπνηση ώστε η ισότητα των ευκαιριών μεταξύ των γυναικών και των ανδρών να αποτελεί μέλημα του συνόλου των κοινοτικών δράσεων. Η προπαρασκευή και η συνέχεια αυτών των εργασιών ανατέθηκαν σε διυπηρεσιακή ομάδα η οποία ανέλαβε, για το σκοπό αυτό, να προβεί σε απογραφή των πρωτοβουλιών που βρίσκονται σε εξέλιξη ή σχεδιάζονται εν όψει της αναγνώρισης των πιθανών συνεργιών και των απαραιτήτων συνεργασιών.

Η παρούσα ανακοίνωση είναι το αποτέλεσμα της ανάλυσης αυτής. Αυτή περιλαμβάνει δύο διαδοχικά μέρη:

- το πρώτο μέρος παρουσιάζει το κεκτημένο και τις προοπτικές της κοινοτικής δράσης σε έξι τομείς: η απασχόληση και η αγορά της εργασίας, το καθεστώς των γυναικών επικεφαλείς επιχειρήσεων και οι σύζυγοι συνεργάτες σε Μ.Μ.Ε., η εκπαίδευση και η κατάρτιση, τα δικαιώματα των ατόμων, οι εξωτερικές σχέσεις, η πληροφόρηση· στους έξι αυτούς τομείς προστέθηκε εκείνος της πολιτικής του προσωπικού της Επιτροπής·

- το δεύτερο μέρος παρουσιάζει το ρόλο των διαρθρωτικών ταμείων, που αποτελούν το κυριότερο χρηματοδοτικό όργανο της Κοινότητας και η παρέμβαση των οποίων αφορά πολλούς από αυτούς τους τομείς.

Η ανάλυση αυτή δεν εξαντλεί οπωσδήποτε τις ενέργειες μέσω των οποίων η Κοινότητα μπορεί να συμβάλλει στην ισότητα ευκαιριών. Εντούτοις σκιαγραφεί μία συνολική εικόνα, η οποία καλεί για ενίσχυση της συνοχής και της συμπληρωματικότητας μεταξύ των διαφόρων κοινοτικών παρεμβάσεων και αποτελεί ήδη μαρτυρία των αναληφθεισών διυπηρεσιακών συνεργασιών.

II. ΚΕΚΤΗΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

1. Απασχοληση και Αγορα της Εργασιας

Η απασχόληση αποτελεί έναν από τους βασικούς τομείς της ισότητας ευκαιριών: η πρόσβαση στην απασχόληση αποτελεί μία από τις ουσιώδεις συνιστώσες της χειραφέτησης των γυναικών και η δομή των θέσεων εργασίας καθώς και οι συνθήκες εργασίας και αμοιβής αποτελούν σημαντικούς δείκτες προόδου - ανεπαρκείς ακόμη - σε θέματα ισότητας ευκαιριών.

Η κατάσταση ως προς το θέμα αυτό έχει βελτιωθεί, τουλάχιστον για τις πτυχιούχους γυναίκες των νέων γενεών, οι οποίες είχαν το πλεονέκτημα της πρόσβασης στις ανώτερες και μεσαίες βαθμίδες της αγοράς εργασίας, ιδίως του ιδιωτικού τομέα, της εκπαίδευσης και της υγείας. Η εξέλιξη αυτή αύξησε τις ανισότητες εντός του γυναικείου πληθυσμού. Πάντως, το κυρίαρχο χαρακτηριστικό της αγοράς της εργασίας είναι η διατήρηση των ανισοτήτων και ο διαχωρισμός των θέσεων εργασίας μεταξύ των γυναικών και των ανδρών: το ποσοστό των γυναικών στις θέσεις εργασίας αυξήθηκε στους διοικητικούς τομείς και τους τομείς υπηρεσιών· ομοίως, η πλειονότητα των επισφαλών θέσεων εργασίας και των θέσεων μερικής απασχόλησης κατέχονται από γυναίκες και γι' αυτό οι περισσότερες των θέσεων που δημιουργήθηκαν στη διάρκεια των τελευταίων ετών κατέχονται από γυναίκες.

Το ποσοστό της γυναικείας δραστηριότητας αυξήθηκε και οι γυναίκες κατέχουν σήμερα δύο θέσεις εργασίας στις πέντες, κατά μέσο όρο, στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η κατάσταση των γυναικών ως προς την απασχόληση παρουσιάζει εντούτοις μεγάλες διακυμάνσεις από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, ιδίως όσον αφορά το ποσοστό δραστηριότητας, τη συχνότητα της εργασίας με καθεστώς μερικής απασχόλησης και το ποσοστό ανεργίας.

Η Κοινότητα έχει διαδραματίσει ρόλο κινητήριας δύναμης στην προώθηση της ισότητας σε θέματα απασχόλησης, ιδίως μέσω των οδηγιών που έχουν εισαγάγει στο ευρωπαϊκό δίκαιο την ισότητα μεταχείρισης στην επαγγελματική ζωή και, σε μεγάλο βαθμό, σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.

Τα προγράμματα δράσης για την ισότητα ευκαιριών που εφαρμόστηκαν από το 1982 έχουν ευνοήσει τις μελέτες, τους πειραματισμούς και τις συζητήσεις επί των πλέον ευνοϊκών πολιτικών για την προαγωγή της ισότητας στον τομέα της απασχόλησης, ιδίως μέσω της ανάπτυξης θετικών δράσεων, μέσω του συμβιβασμού οικογενειακής

και επαγγελματικής ζωής, της προαγωγής της ίδρυσης επιχειρήσεων από γυναίκες, της τοπικής ανάπτυξης· ενθαρρύνθηκε έτσι η υλοποίηση δοκιμαστικών ενεργειών και η διάρθρωσή τους σε διεθνικά δίκτυα.

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και ιδίως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, προσφέρουν από μακρού σημαντική χρηματοδοτική συνδρομή σε ενέργειες υπέρ της κατάρτισης και της απασχόλησης γυναικών. Η προσφορά αυτή εξετάζεται στο σημείο ΙΙΙ της παρούσας ανακοίνωσης.

Πέραν αυτών των ενεργειών στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων, η Επιτροπή προτίθεται να συνεχίσει τις προσπάθειες που έχουν αναληφθεί προς δύο κατευθύνσεις.

. Θα πρέπει καταρχήν να επιδιωχθεί η διάρθρωση του νομικού πλαισίου της ισότητας, ιδίως μέσω οδηγιών και/ή συμφωνιών οι οποίες θα συναφθούν με τους κοινωνικούς εταίρους για την ελαστικότητα του χρόνου εργασίας, το βάρος της απόδειξης και των πρωτοβουλιών που αφορούν τη φύλαξη των παιδιών, την εργασία κατ' οίκον, την ισότητα αμοιβής και την εξατομίκευση των δικαιωμάτων σε θέματα κοινωνικής προστασίας. Θα πρέπει να υπογραμμιστεί, ότι σ' αυτό το θέμα, έχει συναφθεί μια πρώτη συμφωνία με τους κοινωνικούς εταίρους, στο πλαίσιο του κοινωνικού πρωτοκόλλου, για το συμβιβασμό της οικογενειακής και της επαγγελματικής ζωής.

. Η Επιτροπή προτίθεται να εκλογικεύσει και να εντάξει καλύτερα τα μέτρα υποστήριξης που λαμβάνει για μελέτες και δοκιμαστικά σχέδια αναφορικά με την ίδρυση επιχειρήσεων από γυναίκες, το συμβιβασμό οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, την εξάλειψη του διαχωρισμού της αγοράς της απασχόλησης. Αυτό αποτελεί έναν από τους στόχους του νέου προγράμματος "ισότητα ευκαιριών", που μόλις εγκρίθηκε. Γενικά, σε ό,τι αφορά την απασχόληση, θα γίνουν τα αναγκαία ώστε το πρόγραμμα αυτό να καταστεί όργανο ανταλλαγής εμπειριών και παρακίνησης της ανάλυσης και της συζήτησης, σε συνεργασιακή σχέση στα κράτη μέλη και σε σχέση με τους προβληματισμούς και τις δράσεις για την απασχόληση που έχουν αναδειχθεί κατόπιν των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων του Έσσεν, των Κανών και της Μαδρίτης. Η εντατικοποίηση των προσπαθειών υπέρ της ισότητας ευκαιριών στον τομέα της απασχόλησης αποτελεί ένα από τους προσανατολισμούς που συμφωνήθηκαν στη Μαδρίτη και μπορούν να αναφερθούν ως ιδιαίτερα ενδεδειγμένα, γι' αυτό το σημείο τα ζητήματα οργάνωσης της εργασίας, τις ενεργείς πολιτικές απασχόλησης, τα νέα αποθεμάτα θέσεων εργασίας, κλπ... που αποτελούν το αντικείμενο αυτών των προβληματισμών και ενεργειών.

2. ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΠΙΚΕΦΑΛΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΖΥΓΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΤΙΣ ΜΜΕ

Οι γυναίκες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διεύθυνση και διαχείριση των ΜΜΕ. Καταρχήν με την ιδιότητα επικεφαλής επιχειρήσεων: έτσι, μεταξύ των 16

εκατομμυρίων ΜΜΕ που αριθμεί η Ένωση (EUR 12), 20 έως 30 % αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης από μέρους των γυναικών· εξάλλου, 25 έως 30 % των νέων επιχειρήσεων ιδρύονται από γυναίκες. Τέλος, με την ιδιότητα των συζύγων που συνεργάζονται με τον επικεφαλής της επιχείρησης: σε 60 έως 80 % των ΜΜΕ ο σύζυγος ή η σύζυγος του επικεφαλής της επιχείρισης ασκεί διοικητικά και διαχειριστικά καθήκοντα και είναι, με ή χωρίς αναγνωρισμένο καθεστώς, ο εγγύτερος συνεργάτης του επικεφαλής της επιχείρησης ή/και αληθινός συνεταίρος και είναι γενικά αποδεκτό ότι όσο περισσότερο η σύζυγος συνεργάτης εμπλέκεται στη λειτουργία της επιχείρησης, τόσο περισσότερο ευκαιρίες έχει η επιχειρήση αυτή να διατηρήσει τη δραστηριότητά της. Εξάλλου, σε ορισμένους τομείς, οι δραστηριότητες των δύο συζύγων είναι συμπληρωματικές, παραδείγματος χάρη στον τομέα της αλιείας. Ομοιώς, στο αγροτικό περιβάλλον, όπου 10 % των επικεφαλής των επιχειρήσεων είναι γυναίκες, οι γυναίκες σύζυγοι αγροτών εμπλέκονται άμεσα στην ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού και των τοπικών υπηρεσιών.

Οι γυναίκες επικεφαλείς των επιχειρήσεων και οι σύζυγοι συνεργάτες αντιμετωπίζουν διάφορες δυσχέρειες και περιορισμούς:

- ανεπάρκεια της επιχειρηματικής κατάρτισης, κατά τη στιγμή της ίδρυσης της επιχείρησης και κατά τη διάρκεια των πρώτων ετών ύπαρξής της·
- χαμηλή αναγνώριση από τον οικονομικό περίγυρο, ιδίως σε ό,τι αφορά την πρόσβαση σε πιστώσεις και τη χρόνια έλλειψη ιδίων κεφαλαίων·
- προβλήματα συμβιβασμού της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής·
- δυσχερής πρόσβαση στις πηγές πληροφόρησης·
- απουσία ή ανεπάρκεια αναγνώρισης του καθεστώτος της συζύγου συνεργάτη.

Η επιχειρηματική πολιτική της Επιτροπής απευθύνεται σε όλους τους τομείς και σε όλους τους επικεφαλής των επιχειρήσεων, άνδρες και γυναίκες, και στοχεύει, ειδικότερα, στην ενθάρρυνση ενός περιβάλλοντος ειδικού για την πρωτοβουλία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων, ιδίως ΜΜΕ, βελτιώνοντας τη χρηματοδότησή τους και διευκολύνοντας την ένταξή τους στην ενιαία αγορά.

Υπάρχουν, εντούτοις, με περιορισμένους δημοσιονομικούς πόρους, συγκεκριμένες δράσεις υπέρ των γυναικών επικεφαλείς επιχειρήσεων και των συζύγων συνεργατών. Μπορούν να αναφερθούν οι πρωτοβουλίες σε θέματα κατάρτισης, η υποστήριξη για δημιουργία δικτύων (π.χ. η υποστήριξη δημιουργίας ευρωπαϊκής ομοσπονδίας συνεργαζομένων συζύγων), η χρηματοδότηση ενεργειών που αναλαμβάνονται από κοινοπραξίες γυναικών στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, κλπ... Εξάλλου, η Επιτροπή προσφέρει την οικονομική και λογιστική της υποστήριξη για την οργάνωση συνεδρίων που αναφέρονται άμεσα στο θέμα των γυναικών επικεφαλείς επιχειρήσεων και των συζύγων συνεργατών Θεσσαλονίκη (Μάρτιος 1994), Παρίσι (Ιούνιος 1995), Βαρκελώνη (Νοέμβριος 1995). Υφίσταται επίσης, στο πλαίσιο της παρέμβασης των διαρθρωτικών ταμείων και μεταξύ άλλων των κοινοτικών πρωτοβουλιών (LEADER, ILE, NOW, ADAPT, PME,

...), ορισμένος αριθμός δράσεων που μπορούν να είναι προς όφελος των γυναικών επικεφαλείς επιχειρήσεων και συζύγων συνεργατών.

Θα πρέπει επίσης να υπενθυμίζεται η οδηγία 86/613 σχετικά με την ισότητα μεταχείρισης μεταξύ των γυναικών και των ανδρών που ασκούν ανεξάρτητη δραστηριότητα, η οποία δεν έχει εντούτοις παρά μικρή επίδραση, λόγω του περιορισμένου βαθμού υποχρεώσεων που επέβαλε.

Για το μέλλον, προβλέπεται η ενίσχυση των ενεργειών υπέρ των γυναικών στις Μ.Μ.Ε., ιδίως μέσω βελτίωσης της ελαστικότητας της εργασίας και της επαγγελματικής εξειδίκευσης (συμπεριλαμβανομένης της χρήσης τηλεματικής), της διευκόλυνσης πρόσβασης σε πιστώσεις καθώς και καλύτερης πρόσβασης στην πληροφόρηση και την παροχή συμβουλών.

Στην προέκταση των διασκέψεων για τις γυναίκες επικεφαλείς επιχειρήσεων και συζύγους συνεργάτες, η Επιτροπή προσδιορίζει τη στιγμή αυτή τις ενέργειες προτεραιότητας που θα εγγραφούν στο πολυετές πρόγραμμα δράσης υπέρ των ΜΜΕ (1997-2000). Εξάλλου, έχουν αναληφθεί πολυάριθμες πρωτοβουλίες για να συγκεντρωθούν περισσότερα στοιχεία και για να γίνει περισσότερο γνωστή η κατάσταση των γυναικών επικεφαλείς επιχειρήσεων και συνεπιχειρηματιών (που θα αποτελέσουν το αντικείμενο ενός ιδιαίτερου κεφαλαίου στην ετήσια έκθεση του ευρωπαϊκού παρατηρητηρίου των ΜΜΕ) και εκείνη των συζύγων συνεργατών (απογραφή των ενεργειών κατάρτισης). Η διυπηρεσιακή συνεργασία θα ενισχυθεί για να ευνοήσει τη δυνατότητα να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες των γυναικών επικεφαλείς επιχειρήσεων και των συζύγων συνεργατών στα προγράμματα κατάρτισης (LEONARDO) και στις πρωτοβουλίες των Διαρθρωτικών Ταμείων. Ομοίως, η συνεργασία με τα κέντρα Euro-info των γραφείων πληροφοριών της Επιτροπής θα ενισχυθεί. Τέλος, σε ό,τι αφορά την οδηγία που προαναφέρθηκε 86/613, η Επιτροπή θα προτείνει, μετά από διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους εταίρους, αναθεωρημένη οδηγία που θα επιτρέπει την καλύτερη ανταπόκριση στα συναντώμενα προβλήματα.

3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση αποτελούν ισχυρούς μοχλούς για τη χειραφέτηση των γυναικών, έστω και αν δεν επαρκούν για να τους εξασφαλίσουν επαγγελματική ολοκλήρωση, ισότιμη με εκείνη των ανδρών. Η άνοδος της εξειδίκευσης των γυναικών συμβάλλει εξάλλου στον εμπλουτισμό των δυνατοτήτων του έμψυχου δυναμικού που προσφέρεται για ανταγωνιστικότητα και ανάπτυξη και στο μεταξύ μπορεί να θεωρείται ως διασπάθιση έμψυχου δυναμικού η εμμονή της απροθυμίας ή των φραγμών στην αναγνώριση, στην αγορά της εργασίας και στην οργάνωση της εργασίας, της εξειδίκευσης των γυναικών και της προσφοράς τους στην ανάπτυξη. Εξάλλου, η εκπαίδευση και η κατάρτιση, προετοιμάζοντας την αλλαγή των νοοτροπιών, μπορούν να επηρεάσουν κατά τρόπο σημαντικό τις κοινωνικές και επαγγελματικές σχέσεις μεταξύ των γυναικών και των ανδρών ώστε να καταστεί δυνατή η εξέλιξη των αντιστοίχων ρόλων και να ευνοηθεί έτσι ο συμβιβασμός της

οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες.

Η κατάσταση των γυναικών σε ό,τι αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση έχει βελτιωθεί σημαντικά: όμως σημαντικές προσπάθειες θα πρέπει να καταβληθούν ώστε να βελτιωθεί η εξειδίκευση των γυναικών και να διευκολυνθεί όχι μόνο η πρόσβασή τους στην απασχόληση αλλά επίσης η επιστροφή τους στην απασχόληση μετά από περίοδο διακοπής. Εξάλλου, η εμμονή κοινωνικών και πολιτιστικών προτύπων ή στερεοτύπων που έχουν κληρονομηθεί από το παρελθόν έχει ως αποτέλεσμα μια ανεπαρκή διαφοροποίηση των σχολικών και επαγγελματικών επιλογών των γυναικών αφενός και μια μικρότερη πρόσβαση σε θέσεις με αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων αφετέρου. Έτσι, αυτές αφήνουν τις περισσότερες φορές τους επιστημονικούς και τεχνικούς τομείς, τις νέες τεχνολογίες, τη διαχείριση και προτιμούν (λόγω υποταγής στις συνθήκες, αυτολογοκρισίας ή ανεπαρκούς ενημέρωσης) τα επαγγέλματα που έχουν τη φήμη ότι είναι γυναικεία, τα οποία θα διευκολύνουν ενίοτε το συμβιβασμό οικογενειακής με επαγγελματική ζωή αλλά καθιστούν περισσότερο αβέβαιες ορισμένες επιλογές σταδιοδρομίας, την πρόσβαση σε θέσεις με αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων ή στο καθεστώς του επιχειρηματία, κλπ... Στο πλαίσιο αυτό, η εκπαίδευση και η κατάρτιση μπορούν να συμβάλλουν στην ισότητα ευκαιριών ευαισθητοποιώντας τους ενδιαφερόμενους παράγοντες ως προς τα διακυβευόμενα αυτής της διαφοροποίησης των επιλογών, συντρέχοντας τις γυναίκες που ακολουθούν αυτές στις λιγότερο επιλεγόμενες από γυναίκες κατευθύνσεις και εκείνες που έχουν ανάγκη νέων ευκαιριών ή στηρίγματος για να μετατρέψουν τις επισφαλείς θέσεις απασχόλησης σε στάδιο διαδικασίας ένταξης και ευνοώντας γενικότερα την αλλαγή των στάσεων και των νοοτροπιών ως προς τα επαγγέλματα και τις ειδικότητες.

Ένα από τα ιδιαίτερα διακυβευόμενα θα είναι επίσης η αξιοποίηση των επαγγελμάτων που χαρακτηρίζονται ως γυναικεία, εκ των οποίων συγκεκριμένα το επάγγελμα της εκπαιδευτικού, δεδομένης της σημαντικής ευθύνης που βαρύνει τον κλάδο αυτό σε ό,τι αφορά την ικανότητα μελλοντικής προσαρμογής στην αγορά της εργασίας και στα μεγάλα κοινωνικά διακυβευόμενα (περιβάλλον π.χ.).

Σε ό,τι αφορά την επαγγελματική κατάρτιση, η κοινοτική δράση συνίσταται κατά μεγάλο μέρος, στη μαζική οικονομική υποστήριξη που παρέχει σ' αυτήν η παρέμβαση του ΕΚΤ, η οποία υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, τις ενέργειες που αναλαμβάνονται υπέρ των γυναικών. Η πρωτοβουλία NOW εννοείται , ότι έχει προκαλέσει στον τομέα αυτό σημαντική κάμψη.

Σε θέματα εκπαίδευσης, η κοινοτική δράση έχει υποστηρίξει την ανάπτυξη διεθνικών σχεδίων αποσκοπούντων είτε στην ευαισθητοποίηση για την κατάρτιση του συνόλου των συντελεστών του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος (εκπαιδευτικούς, μαθητές, ή σπουδαστές, γονείς, εκπαιδευτικό προσωπικό) ή στην εκπόνηση κατάλληλου παιδαγωγικού υλικού σε θέματα ισότητας ευκαιριών, ώστε να συμβάλλει στην πρώιμη αλλαγή νοοτροπιών ανάντη της αγοράς της εργασίας.

Εξάλλου, τα ειδικά προγράμματα σε θέματα ανώτερης εκπαίδευσης (ERASMUS, COMET, LINGUA) και αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης (EUROTECNET, PETRA και FORCE) έχουν επίσης συμβάλει στο στόχο αυτό· το ίδιο ισχύει για το πρόγραμμα κατάρτισης και κινητικότητας που θεσπίστηκε για τους ερευνητές· πάντως, τις περισσότερες φορές, η συμμετοχή των γυναικών σ' αυτά τα διάφορα προγράμματα απλώς αντικατοπτρίζει τη συμμετοχή τους στην αγορά της εργασίας γενικά.

Καθώς έχουν μελετηθεί για να παγιώσουν και να εκλογικεύσουν τις εξωτερικές ενέργειες σε θέματα ανταλλαγών και δοκιμαστικών σχεδίων, τα προγράμματα SOCRATES (εκπαίδευση), LEONARDO (κατάρτιση) και ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ενσωματώνουν την ισότητα ευκαιριών είτε ως ειδικό στόχο (LEONARDO) είτε ως πρόσθετη προτεραιότητα για τη συμμετοχή σε όλες τις ενέργειες των προγραμμάτων (SOCRATES, ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ). Το πρόγραμμα LEONARDO αποδίδει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις γυναίκες που επαναλαμβάνουν κάποια δραστηριότητα μετά από διακοπή και στους τομείς δραστηριότητας όπου οι γυναικές εκπροσωπούνται ανεπαρκώς. Περικλείει εξάλλου τις δραστηριότητες που εκτελούνται προηγουμένως από το δίκτυο IRIS για την επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών. Επίσης, ενθαρρύνει τους υπεύθυνους σχεδίων να θεωρούν το σεβασμό της ισότητας ευκαιριών ως ουσιώδες στοιχείο όλων των μέτρων κατάρτισης.

Πέραν των προγραμμάτων αυτών, διάφορες ενέργειες σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης έχουν υποστηριχθεί ή υποστηρίζονται ενίοτε κατά τρόπο, μεμονωμένο, μόνο με βάση διάφορα κονδύλια του προϋπολογισμού και/ή στο πλαίσιο σχετικών παρεμβάσεων με δραστηριότητες έρευνας, παροχής βοήθειας στις ΜΜΕ, κλπ...

Η έννοια της μάθησης καθόλη τη διάρκεια της ζωής αποτελεί τη βασική φιλοσοφία των νέων προγραμμάτων και γενικότερα της κοινοτικής δράσης στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Η φιλοσοφία αυτή συνεπάγεται την ενίσχυση, στο μέλλον, της συνέργιας και της συμπληρωματικότητας μεταξύ προγραμμάτων (SOCRATES και LEONARDO) και μεταξύ των προγραμμάτων αυτών και των λοιπών κοινοτικών ενεργειών που περιλαμβάνουν μια συνιστώσα "εκπαίδευση και κατάρτιση" (Διαρθρωτικά Ταμεία: "mainstreaming" και πρωτοβουλίες ADAPT και ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ιδίως δε NOW· έρευνα). Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των προγραμμάτων και οι εργασίες σύνταξης Λευκού Βιβλίου για την εκπαίδευση και την κατάρτιση θα αποτελέσουν σημαντική συμβολή, σε ό,τι αφορά αυτούς τους δύο τομείς, για τη συνολική στρατηγική που προτείνει η Επιτροπή βάσει του νέου προγράμματος "ισότητα ευκαιριών".

4. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ

Η αναγνώριση της αρχής ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα γυναικών και κοριτσιών αποτελούν αναπαλοτρίωτο, αναπόσπαστο και αδιαίρετο δικαιώμα των δικαιωμάτων του ανθρώπου επαναεπιβεβαιώθηκε κατά τη Διάσκεψη του Πεκίνου.

Από πλευράς της, η Κοινότητα συνέβαλε σε σημαντικές προόδους σε θέματα αναγνώρισης των δικαιωμάτων και το ευρωπαϊκό πρότυπο ισότητας αποτελεί

μοναδικό σύνολο γνώσεων, νόμων, θεσμών και πρακτικών που έχει παραχωρήσει επίσημα δικαιώματα στις γυναίκες και έχει προάγει το καθεστώς τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι σημαντικό να διαδοθούν ευρέως οι πληροφορίες ως προς τα δικαιώματα αυτά. Εξάλλου, βελτιώσεις θα μπορούσαν να προβλεφθούν στους ακόλουθους συγκεκριμένους τομείς:

. Ο αγώνας κατά της βίας έναντι των γυναικών

Σε ό,τι αφορά τον αγώνα κατά τις βίας έναντι των γυναικών στο εσωτερικό και στο εξωτερικό της Ενωσης, ο συνυπολογισμός της έννοιας του "φύλου" στα κοινοτικά προγράμματα θα επιτρέψει τη βελτίωση και την υποστήριξη ενεργειών όπως:

- η οργάνωση και η χρηματοδότηση εκστρατειών ευαισθητοποίησης του κοινού στα προβλήματα της βίας κατά των γυναικών·
- η ιατρική, ψυχολογική συνδρομή καθώς και άλλες μορφές περίθαλψης των γυναικών, που πέφτουν θύματα βίας·
- η ανάπτυξη ή η δημιουργία προγραμμάτων αποσκοπούντων στην κατάρτιση αυτής της προβληματικής του δικαστικού, ιατρικού, κοινωνικού, εκπαιδευτικού καθώς και αστυνομικού προσωπικού.

. Οι γυναίκες πρόσφυγες

Αποτελώντας συνέχεια του Ψηφίσματος του Συμβουλίου "δικαιωσύνη και εσωτερικές υποθέσεις" της 20ης Ιουνίου 1995 επί των ελαχίστων εγγυήσεων που θα πρέπει να προσφέρονται στις διαδικασίες παροχής ασύλου στο εσωτερικό της Ένωσης, η Επιτροπή μελετά τώρα τη δυνατότητα θέσπισης ενός συνόλου διατάξεων αποσκοπουσών στην παροχή απάντησης στα συγκεκριμένα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες πρόσφυγες.

Σε ό,τι αφορά τις γυναίκες πρόσφυγες στο εξωτερικό της Ένωσης, μέτρα θα έπρεπε να ληφθούν ώστε να εξασφαλισθεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο η ασφάλειά τους και η ακεραιότητά τους. Θα έπρεπε, εξάλλου, αυτά να συνδυαστούν κατά την κατάρτιση, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των σχεδίων και προγραμμάτων συνδρομής που απευθύνονται σ' αυτές και τούτο, για να ληφθούν υπόψη κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο οι συγκεκριμένες ανάγκες τους.

. Ο αγώνας κατά του εμπορίου της λευκής σάρκας

Στον τομέα του αγώνα κατά του "εμπορίου λευκής σάρκας, η ενσωμάτωση της έννοιας του "φύλου" θα επιτρέψει:

. την εκπόνηση νομοθεσιών αποσκοπουσών στην πρόληψη του "σεξουαλικού τουρισμού" και της εμπορίας λευκής σάρκας, ιδίως γυναικών μέσω δικτύων πορνείας,

- την έγκριση ενδεδειγμένων μέτρων ώστε να αναπτυχθούν προγράμματα αποσκοπούντα την αποκατάσταση στην κοινωνία των θυμάτων αυτών των παρανόμων δραστηριοτήτων (νομική συνδρομή, περίθαλψη, συνεργασία με τις ΜΚΟ, κατάρτιση εν όψει επανένταξης).

Η Επιτροπή ανέλαβε την πρωτοβουλία να οργανώσει σεμινάριο και διάσκεψη επί των μέτρων που θα μπορούσαν να ληφθούν στο εσωτερικό της Ένωσης και αυτό, για να σκιαγραφηθεί μια σφαιρική προσέγγιση που θα προστατεύει τα θύματα αυτών των δραστηριοτήτων (προσωρινό ή μόνιμο δικαίωμα διαμονής, νομική και κοινωνική συνδρομή, κλπ...) και θα ενισχύει τα μέτρα κατά των ασκούντων αυτές τις δραστηριότητες. Συναφή ζητήματα, όπως το καθεστώς ορισμένων κατηγοριών γυναικών ιδιαίτερα ευπρόσβλητων σε κατάχρηση ή εκμετέλλευση, σεξουαλική ή άλλη, παραδείγματος χάρη οι γυναίκες μετανάστες που διαθέτουν άδεια εργασίας η οποία δεν τους επιτρέπει να αλλάζουν εργοδότη (περίπτωση του προσωρινού οικιακού προσωπικού), θα μπορούσαν επίσης να εξεταστούν.

- Αλλα συναφή θέματα

Η εξέλιξη της νοοτροπίας και των τρόπων ζωής οδήγησε στη διαφοροποίηση των οικογενειακών δομών και ιστοριών και αύξησε τους κινδύνους διαμάχης σε θέματα επιτροπίας παιδιών. Οι δυσχερείς καταστάσεις που απορρέουν από αυτό καθίστανται ενίοτε δραματικότερες και περισσότερο τραυματικές λόγω του γεγονότος ότι δεν υπάρχει, σ' αυτόν τον τομέα του δικαίου, ένα νομικό καθεστώς το οποίο να καλύπτει ζητήματα αρμοδιότητας, αναγνώρισης και εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων στον τομέα του οικογενειακού δικαίου. Προτείνεται λοιπόν η επέκταση του πεδίου εφαρμογής της σύμβασης των Βρυξελλών στα οικογενειακά θέματα ή εκπόνηση νέας σύμβασης ως προς το ζήτημα αυτό.

Θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί ένας ορισμένος αριθμός προβλημάτων που θίγουν ειδικότερα τους υπηκόους τρίτων χωρών και ιδίως τις γυναίκες μετανάστες που κατοικούν στην Κοινότητα: πρόκειται, παραδείγματος χάρη, για την ελεύθερη κυκλοφορία για διαμονή βραχείας διάρκειας των υπηκόων τρίτων χωρών που κατοικούν νόμιμα σε ένα κράτος μέλος για τους οποίους η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο σχέδιο οδηγίας (COM(95) 346 τελικό της 12.07.95). Τα μέλη της οικογενείας ενός πολίτη της Ένωσης που είναι υπήκοοι τρίτης χώρας, κανονικά σύζυγος και παιδιά, λαμβάνουν, στο πλαίσιο της οικογενειακής επανένωσης, παράγωγη άδεια παραμονής, πράγμα που σημαίνει ότι σε περίπτωση διαζυγίου ή αποκήρυξης, το δικαίωμα διαμονής τους παύει να ισχύει από τη στιγμή εκείνη. Για το λόγο αυτό ένα δικαίωμα παραμονής σε ατομική βάση, μετά από λογική περίοδο κατοικίας στη χώρα, φαίνεται να αποτελεί στοιχείο νομικής ασφάλειας και να συμβάλλει στην ανεξάρτητη διαβίωση, εφόσον χρειαστεί, από το πρόσωπο με το οποίο είχε γίνει η οικογενειακή επανένωση.

5. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Η Επιτροπή συνέβαλε ενεργά στις εργασίες των παγκοσμίων Διασκέψεων για το περιβάλλον (Ρίο, 1992), δικαιωμάτων του ανθρώπου (Βιέννη, 1993), Πληθυσμού (Κάιρο 1994), κοινωνικής ανάπτυξης (Κοπεγχάγη, 1995), Γυναικών (Πεκίνο, 1995), τα συμπεράσματα των οποίων αφορούν κατά διαφόρους τρόπους την προώθηση των γυναικών και την ενίσχυση των μέσων τους για τη δράση και την αυτονομία τους.

Η παγκόσμια Διάσκεψη για τις γυναίκες που πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο έδειξε το εύρος των προσπαθειών που απαιτεί η προώθηση της ισότητας ευκαιριών. Υπογράμμισε την ποικιλομορφία των συνθηκών για τις γυναίκες στις διάφορες χώρες και ειδικότερα την εμμονή, σε μεγάλο μέρος του κόσμου, ουσιωδών φραγμών στην πλήρη οικονομική, πολιτική και κοινωνική χειραφέτηση των γυναικών σε τομείς όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η εκπαίδευση και η υγεία, η λήψη αποφάσεων και η πρόσβαση σε οικονομικούς πόρους. Επιπλέον επιβεβαίωσε το κεκτημένο του Ρίο, του Καΐρου και της Κοπεγχάγης ως προς την απαραίτητη συμβολή των γυναικών στη διαρκή ανάπτυξη της κοινωνίας τόσο από οικονομικής όσο και από κοινωνικής πλευράς.

Μεταξύ των γυναικών και των ανδρών, υφίσταται, κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, σημαντικές διαφορές στο επίπεδο των ρόλων, των αρμοδιοτήτων, των περιορισμών των πλεονεκτημάτων και των προτεραιοτήτων, τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Οι πολιτικές και τα προγράμματα ανάπτυξης που αμελούν να λάβουν υπόψη αυτά τα "θέματα φύλου" κινδυνεύουν να μην προσφέρουν πραγματικά ωφέλη στις γυναίκες και ακόμη να αποβούν εις βάρους τους. Για να πραγματοποιηθούν πραγματικές πρόοδοι υπέρ των γυναικών, τα ζητήματα του φύλου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τρόπο συστηματικό και να αποτελούν τα βασικά στοιχεία για την επίτευξη διαρκούς ανάπτυξης για το σύνολο της κοινωνίας. Αυτοί είναι οι προσανατολισμοί που υπόκεινται στην αρχή του "gender mainstreaming", το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος προ πολλών ετών ήδη των πολιτικών ανάπτυξης της Κοινότητας και των συμβάσεων και συμφωνιών της για τη συνεργασία ανάπτυξης με τις χώρες ΑΚΕ, της Ασίας, της Λατινικής Αμερικής και της λεκάνης της Μεσσογείου. Η εμπειρία αυτή επέτρεψε στην Κοινότητα να εκπονήσει δέσμη νομικών μέσων και ειδικών εσωτερικών μέτρων για τον τομέα αυτό.

Σύμφωνα με την πολιτική αυτή, η Κοινότητα επιθυμεί να βεβαιωθεί ότι τα σχέδιά της και τα προγράμματά της για αναπτυξιακή συνεργασία περιλαμβάνουν, ήδη από τη φάση της εκπόνησής τους, ιδιαίτερη φροντίδα για την ιδιαιτερότητα των αναγκών και των προτεραιοτήτων των γυναικών και των ανδρών, εξασφαλίζοντάς τους συγχρόνως ισότιμο επίπεδο συμμετοχής.

Παράλληλα, η Κοινότητα υποστηρίζει προγράμματα θετικής δράσης σε μεγάλη κλίμακα εν όψει της εξάλειψης των σημαντικών ανισοτήτων μεταξύ γυναικών και ανδρών στις ανπτυσσόμενες χώρες, ιδίως στους τομείς της υγείας και της εκπαίδευσης.

Εξάλλου, τα ειδικά προγράμματα, όπως τα προγράμματα Δημοκρατία και LIEN στο πλαίσιο των PHARE και TACIS, επιτρέπουν την υποστήριξη πρωτοβουλιών προερχομένων από τις ΜΚΟ που αφορούν αμεσότερα τις γυναίκες.

Για το μέλλον, προβλέπεται η εμβάθυνση του mainstreaming του συνυπολογισμού των θεμάτων φύλου σε όλες τις ενέργειες αναπτυξιακής συνεργασίας με τις χώρες ΑΚΕ και ALA/MED, χρησιμοποιώντας τις στρατηγικές οι οποίες εκπονήθηκαν στην πρόσφατη ανακοίνωση επί της ενσωμάτωσης θεμάτων φύλου στην αναπτυξιακή συνεργασία.

6. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ/ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Η παγιοποίηση της αρχής της ισότητας των ευκαιριών απαιτεί την εφαρμογή μιας στρατηγικής επικοινωνίας που θα συγκεντρώνει τις ενέργειες ευαισθητοποίησης, οι οποίες προορίζονται για το ευρύ κοινό και ενέργειες ενημέρωσης σχετικά με τα συγκεκριμένα προγράμματα το κοινό στόχος των οποίων θα πρέπει να είναι εκείνο που προβλέπεται από τα υπόψη προγράμματα (παραδείγματος χάρη, οι βοηθούσες σύζυγοι, οι αγρότισσες, οι γυναίκες επικεφαλείς επιχειρήσεων, κλπ...).

Οι ενέργειες ευαισθητοποίησης πρόκειται να βοηθήσουν στην αμφισβήτηση ορισμένων προκαταλήψεων και στερεοτύπων που αποτελούν δυσμενείς διακρίσεις. Θα πρέπει επίσης να απευθύνονται τόσο προς τις γυναίκες όσο και στους άνδρες και θα μπορούσε να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στους νέους για τους οποίους τα μέτρα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης έρχονται να στηρίξουν ή να συμπληρώσουν τις ενέργειες εκπαίδευσης. Οι ενέργειες αυτές θα πρέπει, εξάλλου, να προσαρμοσθούν στο πολιτικό πλαίσιο κάθε κράτους μέλους.

Μέχρι τώρα, οι πολιτικές επικοινωνίας της Επιτροπής σε θέματα ισότητας ευκαιριών αποσκοπούσαν κυρίως σε ειδικά στοχευμένο κοινό. Αυτό ισχύει, παραδείγματος χάρη, στην περίπτωση μέρους δημοσιεύσεων, συνεδρίων και δικτύων που υποστηρίζονται από τη ΓΔ V (οι γυναίκες στη λήψη αποφάσεων, οι γυναίκες και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης...), ενός εργαστηρίου που οργανώθηκε από τη ΓΔ XII για τις γυναίκες στην επιστημονική και τεχνική έρευνα, ενεργειών της ΓΔ XXIII υπέρ των γυναικών επικεφαλείς επιχειρήσεων ή συζύγων συνεργατών, κλπ... Ενίοτε, ο στόχος έχει διευρυνθεί στο σύνολο των γυναικών ("το γράμμα των γυναικών της Ευρώπης" της ΓΔ X) ή ακόμη στο σύνολο των εμπλεκομένων παραγόντων (παραδείγματος χάρη οι ενέργειες της ΓΔ XXII σε θέματα ευαισθητοποίησης για την ισότητα ευκαιριών στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης).

Αυτός ο κατάλογος ενεργειών καθιστά προφανή τον αυξανόμενο αριθμό πρωτοβουλιών που λαμβάνονται υπέρ της ισότητας ευκαιριών στις δραστηριότητες της Επιτροπής, αλλά επίσης την αναγκαιότητα για καλύτερο συντονισμό των ενδιαφερομένων υπηρεσιών, ώστε να θεσπιστεί μια πολιτική επικοινωνίας συνεκτική, συστηματική, ορατή και προσαρμοσμένη στις διάφορες κατηγορίες κοινού.

Θα πρέπει λοιπόν να εκπονηθεί μαζί με όλους τους ενδιαφερόμενους παράγοντες ένα διάγραμμα επικοινωνίας σε θέματα ισότητας ευκαιριών και, για το σκοπό αυτό, να καταρτιστεί μια εξαντλητική έκθεση της κατάστασης του συνόλου των θεμάτων επικοινωνίας που διεξάγονται στις διάφορες υπηρεσίες.

Αυτό το διάγραμμα επικοινωνίας θα προτείνει συγχρόνως μια σφαιρική προσέγγιση της πληροφόρησης σε θέματα ισότητας ευκαιριών και εφαρμογής ανά τομέα (απασχόληση, εκπαίδευση/κατάρτιση, Διαρθρωτικά Ταμεία, συνεργασία/ανάπτυξη, κλπ.) συγκεκριμενοποιούμενη μέσω μιας πρότασης προγράμματος πληροφόρησης "ισότητα ευκαιριών".

Η διάσταση "ισότητα μεταξύ των γυναικών και των ανδρών" θα πρέπει να εσωματώνεται σε όλα τα έγγραφα επικοινωνίας που χρησιμοποιούνται ως μέσα για την πολιτική πληροφόρησης της Επιτροπής (προσδιορισμός του κοινού, επιλογή των θεμάτων και της μορφής των δημοσιεύσεων συμπεριλαμβανομένων των εικόνων, χρησιμοποίηση εργαλείων ανάλυσης της κοινής γνώμης, κλπ...).

Η "ποιότητα" των πληροφοριών θα πρέπει να ενισχυθεί. Θα λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των πολιτισμών και των κατηγοριών του κοινού. Η επικοινωνία στο θέμα της ισότητας θα πρέπει να διευρυνθεί πέραν της εργασίας και του κοινωνικού τομέα, σε όλες τις συνιστώσες της ζωής και στους τομείς όπου οι γυναίκες έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον: τις νέες τεχνολογίες της πληροφορίας, τις βιοτεχνολογίες, την προστασία των καταναλωτών και το περιβάλλον, μεταξύ άλλων. Σε ό,τι αφορά αυτόν τον τελευταίο τομέα, λαμβανομένης υπόψη της ευαισθησίας των γυναικών ως προς τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, την αλλαγή των προτύπων κατανάλωσης, κλπ... οι γνώμες τους εισακούονται και απολαμβάνουν ήδη, μέσω των οργανώσεων και των ΜΚΟ όπου εκπροσωπούνται ευρέως, τη συνδρομής της ΓΔ XI.

Η ισότητα ευκαιριών αποτελεί ένα από τα θέματα που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας "Citizens First". Η πρωτοβουλία αυτή αποτελεί μία από τις μεγάλες δράσεις προτεραιότητας σε θέματα πληροφόρησης που έχουν επιλεγεί από την Επιτροπή για τα δύο προσεχή έτη.

Παράλληλα με την οργάνωση της "ημέρας των γυναικών" στις 8 Μαρτίου, μία εκδήλωση "ευρέως κοινού" θα έπρεπε να ευαισθητοποιήσει την κοινή γνώμη επί του θέματος αυτού, όπως η οργάνωση μιας "ημέρας των ευρωπαίων γυναικών" πάνω σε ένα θέμα επικαιρότητας. Εξάλλου, οι εκδηλώσεις και οι συναντήσεις που καλύπτονται ευρέως από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης επί θεμάτων συνδεδεμένων με τις κοινοτικές πολιτικές, τα κοινοτικά προγράμματα και τις κοινοτικές δραστηριότητες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη συστηματικά την ανάγκη να απευθύνονται συγχρόνως στις γυναίκες και στους άνδρες, στο πλαίσιο των αντιστοίχων ιδιαιτεροτήτων τους.

Η διοργανική συνεργασία επί του ζητήματος της ισότητας ευκαιριών θα μπορούσε να ευνοηθεί χάρη σε μία ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με την πληροφόρηση στο πλαίσιο της Επιτροπής και του

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η συνεργασία αυτή θα μπορούσε επίσης να επεκταθεί στα λοιπά κοινοτικά όργανα.

7. Πολιτικη του προσωπικου της Επιτροπης

Η Επιτροπή έχει υιοθετήσει από πολλών ετών μια πολιτική ισότητας ευκαιριών για το προσωπικό της.

Η εφαρμογή αυτής της πολιτικής βρήκε ως προνομοιούχο όργανο τα προγράμματα θετικών ενεργειών, το δεύτερο εκ των οποίων βρίσκεται σήμερα σε ισχύ για την περίοδο 1992-1996. Το πρόγραμμα αυτό αποσκοπεί αφενός στην εξισορρόπηση της παρουσίας των γυναικών στις κατηγορίες και τα καθήκοντα όπου εκπροσωπούνται ανεπαρκώς και, αφετέρου, στην προαγωγή της επαγγελματικής τους ανάπτυξης φροντίζοντας να τους εξασφαλίζει ίσες ευκαιρίες στην πρόοδο της σταδιοδρομίας τους και στην κατάρτιση. Το πρόγραμμα θετικών ενεργειών αποσκοπεί επίσης στην εγγύηση συνοδευτικών μέτρων και κοινωνικής υποδομής που να επιτρέπει σε όλους, γυναίκες και άνδρες, το συμβιβασμό των επαγγελματικών υποχρεώσεων με τις οικογενειακές.

Ως εκ τούτου, η πολιτική της ισότητας ευκαιριών εντάσσεται αυτόματα σε όλους τους τομείς της διαχείρισης του προσωπικού: την πρόσληψη, τη σταδιοδρομία, τον προγραμματισμό και τη διάθεση πόρων, την κοινωνική πολιτική, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των υπαλλήλων. Εξάλλου, στο πλαίσιο της διεύθυνσης προσωπικού και διοίκησης υφίσταται μια ειδική μονάδα "ισότητα ευκαιριών", καθήκον της οποίας είναι ο συντονισμός της εφαρμογής σχεδίων ισότητας ευκαιριών που θεσπίζονται από κάθε Γενική Διεύθυνση στο γενικό πλαίσιο του προγράμματος θετικών ενεργειών, καθώς και η ευαισθητοποίηση του προσωπικού στο σύνολό του ως προς την ισότητα ευκαιριών.

Αν η ισότητα ευκαιριών έχει αναγνωριστεί ως οριζόντιος στόχος προτεραιότητας των κοινοτικών πολιτικών, το Όργανο θα πρέπει να φροντίζει για την αυξημένη συμμετοχή γυναικών σε όλα τα στάδια μελέτης, διαπραγμάτευσης, απόφασης των πολιτικών που προέρχονται από διάφορες Γενικές Διευθύνσεις. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή τονίζει, στην πολιτική της πρόσληψης, τη σπουδαιότητα της πρόσληψης γυναικών, τόσο στις προσλήψεις στους εισαγωγικούς βαθμούς όσο και στην προοπτική καλύτερης κατάληψης θέσεων στελέχωσης από γυναίκες στο μέλλον. Σε ό,τι αφορά τους εισαγωγικούς βαθμούς στις κατηγορίες Α, η ετήσια οργάνωση γενικών διαγωνισμών για αναπληρωτές διοικητικούς υπαλλήλους (Α8) έχει προσελκύσει υποψιότητες γυναικών σε αριθμό σχεδόν ίσο με εκείνο των ανδρών και το ποσοστό επιτυχίας των γυναικών, το οποίο επίσης βελτιώθηκε κατά τα τελευταία έτη, επέτρεψε να φθάσει το ποσοστό γυναικών που προσλαμβάνονται στο βαθμό αυτό, το 27%.

Με αυτή την οπτική και στο πλαίσιο των θετικών ενεργειών, η Επιτροπή ενέκρινε προσανατολισμούς σχετικά με την πρόσληψη και τους διορισμούς γυναικών το 1995, με την ευκαιρία της ένταξης τριών νέων κρατών μελών. Μία τέτοια

στρατηγική, που επαναλαμβάνεται σε ετήσια βάση, πρόκειται να οδηγήσει σε πραγματική εξισορρόπηση στα προσεχή έτη.

III. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

Οι διαρθρωτικές πολιτικές αποτελούν τον κυριότερο μοχλό κοινοτικής παρέμβασης για τη διόρθωση των περιφερειακών ανισορροπιών και βελτίωση των προοπτικών απασχόλησης και ένταξης. Οι ανισότητες σε θέματα απασχόλησης βρίσκονται, όντως, σε σχέση 1 προς 10^5 μεταξύ των οικονομικά ολοκληρωμένων περιφερειών και των περιφερειών σε δυσχερή κατάσταση: περιφέρειες που παρουσιάζουν καθυστέρηση ανάπτυξης, ζώνες βιομηχανικής αναπροσαρμογής και μη ευνοημένες αστικές ζώνες, αγροτικές ζώνες, κλπ. Η εξέλιξη της κατανομής των προσώπων και των δραστηριοτήτων στο κοινοτικό έδαφος σε μεσοπρόθεσμη βάση είναι επίσης ανησυχητική. Η τάση για αύξηση του φαινομένου δημιουργίας μεγάλων αστικών κέντρων και υπερβολικής συγκέντρωσης πληθυσμού σε ορισμένα σημεία του εδάφους - ενώ εσωτερικές ή περιφερειακές περιοχές ερημώνονται - απαιτούν τη λήψη διαρθρωτικών μέτρων. Σ' αυτόν τον τύπο του ευθραυστοποιημένου περιβάλλοντος, η κατάσταση των γυναικών παρουσιάζει ακόμη μεγαλύτερη επιδείνωση.

Ως εκ τούτου, η ενίσχυση της συμβολής των Διαρθρωτικών Ταμείων (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και Ευρωπαϊκό Ταμείο Γεωργικού Προσανατολισμού και Εγγυήσεων) στην προαγωγή της ισότητας ευκαιριών αποκτά μεγάλη πολιτική σημασία. Η ενσωμάτωση της ισότητας στις διαρθρωτικές πολιτικές ανταποκρίνονται κατά πρώτο λόγο στην αναγκαιότητα περιορισμού των ανισοτήτων που υφίστανται μεταξύ γυναικών και ανδρών, σε θέματα ποσοστού δραστηριότητας, επιπέδου κατάρτισης, πρόσβασης στην αγορά της εργασίας και συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων. Επίσης όμως συμμετέχει στη θέληση προώθησης μιας διαρκούς ανάπτυξης, συνδυάζοντας τη δημουργία θέσεων εργασίας και πλούτου με την ποιότητα ζωής και τη διαφύλαξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Ο σεβασμός της αρχής της ισότητας ευκαιριών εισήχθη το 1993 στους κανονισμούς που διέπουν τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Το Συμβούλιο ενέκρινε στις 22 Ιουνίου 1994 ψήφισμα επί της προώθησης της ισότητας ευκαιριών μεταξύ των γυναικών και των ανδρών, μέσω της δράσης των Διαρθρωτικών Ταμείων. Οπωσδήποτε, οι παρεμβάσεις των Ταμείων παραμένουν στο θέμα αυτό σχετικά χαμηλές και έχει σημασία η συνέχιση και εντατικοποίηση των προσπαθειών που έχουν αναληφθεί για την κινητοποίηση των εταίρων και, κατά πρώτον, των εθνικών ή/και περιφερειακών αρχών που είναι επιφορτισμένες με την εκπόνηση και την εφαρμογή του προγραμματισμού.

---

5 Το ποσοστό ανεργίας μεταξύ περιφερειών κυμαίνεται από 3,4 % έως 34,7 %.

1. Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ 1989-1993

Κατά τον προγραμματισμό 1989-1993, το ΕΚΤ υπήρξε το περισσότερο άμεσα εμπλεκόμενο όργανο στην προαγωγή της ισότητας ευκαιριών. Οι δράσεις που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο γενικών μέτρων κατάρτισης και βοήθειας για την πρόσληψη υπέρ των νέων και των μακροχρόνια ανέργων επέτρεψαν ειδικότερα τη βελτίωση της κατάστασης των γυναικών σε θέματα απασχόλησης. Πρέπει να σημειωθεί ότι το 5 % των πιστώσεων του ΕΚΤ βάσει των στόχων 3 και 4 (ήτοι 380 εκατ. ECU) αφιερώθηκαν ειδικά σε παρεμβάσεις προοριζόμενες για τις γυναίκες. Τα λοιπά ταμεία (ΕΤΠΑ, FEOGA) συνέβαλαν κατά τρόπο έμμεσο και πιο διάχυτο στην προαγωγή της ισότητας, καταρχήν με τη γενική τους υποστήριξη προς την ανάπτυξη και, όπου χρειάστηκε, μέσω της χρηματοδότησης υποδομών κατάρτισης ή κοινωνικού συνοδευτικού εξοπλισμού.

Από το 1991, η διαπίστωση του διαχωρισμού της αγοράς της εργασίας και της κοινωνικής περιθωριοποίησης, των οποίων οι γυναίκες αποτελούν τα κυριότερα θύματα, οδήγησε την Επιτροπή να εγκαινιάσει μια ειδική πρωτοβουλία, NOW (New Opportunities for Women), στην οποία διατέθηκαν 156 εκατ. ECU. Το όργανο αυτό επέτρεψε την ενίσχυση της επαγγελματικής κατάρτισης και ενεθάρρυνε, μέσω της χορήγησης αμέσων ενισχύσεων, τη δημιουργία επιχειρήσεων. Μεταξύ των πολυάριθμων σχεδίων που βοηθήθηκαν στο πλαίσιο του NOW (1991-1994), περίπου 300 αφορούσαν τη δημιουργία μικρών επιχειρήσεων και συνεταιρισμών. Ορισμένα σχέδια ευαισθητοποιούν τις γυναίκες, τις φέρνουν σε επαφή και τις καθιστούν περισσότερο αποδεκτικές για στην προσφορά κατάρτισης. Ως παράδειγμα, αναφέρεται η περίπτωση της ίδρυσης, σε μία ιδιαίτερα μη ευνοημένη συνοικία του Πόρτο, ενός κέντρου "υποδοχής-κατάρτισης-κοινωνικοποίησης" εξοπλισμένου από το ΕΤΠΑ με σύγχρονο οικιακό εξοπλισμό που δεν υπάρχει στη συνοικία, πράγμα που επέτρεψε την ικανοποίηση των τρεχουσών αναγκών της τοπικής κοινότητας αποτελώντας συγχρόνως εργαλείο υποστήριξης της πρακτικής κατάρτισης, που αυτή από πλευράς της υποβοηθείται από το ΕΚΤ.

Η κύρια προσφορά του NOW υπήρξε ο απεγκλωβισμός των παρεμβάσεων, κινητοποιώντας μία ευρεία δέσμη παραγόντων. Οι καινοτόμες ενέργειες της πρωτοβουλίας αυτής και ο διεθνικός της χαρακτήρας, λόγω της θέσπισης δικτύων διάδοσης εμπειριών, επέτρεψαν στους υπεύθυνους σχεδίων, να διαθέτουν νέα προγράμματα, μεθοδολογίες, υποδομές χρησιμοποιήσιμες σε ευρεία κλίμακα. Επειδή άνοιξε νέους δρόμους για μια καλύτερη συνειδητοποίηση των γυναικών από το σύνολο των Διαρθρωτικών Ταμείων, το NOW ανανεώθηκε και ενισχύθηκε (360 εκατ. ECU για την περίοδο 1994-1999).

Πολλές καλές πρακτικές μπόρεσαν επίσης να καταγραφούν στο πλαίσιο κοινοτικών πρωτοβουλιών όπως οι LEADER, INTERREG ή δοκιμαστικά σχέδια χρηματοδοτούμενα βάσει καινοτόμων ενεργειών υποστηριζόμενων από τα ταμεία. Αυτές αποτελούν συγκεκριμένα παραδείγματα της συνάρθρωσης μεταξύ προώθησης της αρχής της ισότητας και σφαιρικής στρατηγικής ανάπτυξης.

Η κοινοτική πρωτοβουλία LEADER I (1989-1993) ενθάρρυνε την οικονομική διαφοροποίηση των αγροτικών ζωνών με την υποστήριξη νέων δραστηριοτήτων που αναλήφθηκαν από γυναίκες: παραδείγματος χάρη:
- στην Ελλάδα μία δράση στόχευσε τον εκσυγχρονισμό του ιστού παραγωγής μέσω της οργάνωσης και της υποστήριξης της εγχώριας βιομηχανίας. Μία ένωση γυναικών εξασφάλισε τη λειτουργία των διαφόρων τόπων έκθεσης και διεύθυνε ένα κέντρο εγχώριας βιομηχανίας και χειροτεχνίας. Το σχέδιο αυτό, που ξεκίνησε το 1990 επέτρεψε τη συνεχιζόμενη κατάρτιση γυναικών της περιφέρειας στην κατασκευή τοπικών προϊόντων ποιότητας και χειροτεχνημάτων.
- στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι ομάδες στόχοι (20 νεαροί άνεργοι, 10 στελέχη διαχείρισης τελούντα σε υποχρεωτική άδεια και περίπου 15 γυναίκες που επιθυμούσαν να κάνουν μία επιχείρηση στο σπίτι τους) επωφελήθηκαν ενίσχυσης εκκίνησης μέσω της χρηματοδότησης μελετών σκοπιμότητας, δαπανών προώθησης και διάθεσης στην αγορά, μαθημάτων επαγγελματικής τελειοποίησης και κατάρτισης στις υπηρεσίες εγγύτητας...

Στο πλαίσιο του πολυ-ταμειακού προγράμματος διεθνικής συνεργασίας (κοινοτική πρωτοβουλία INTERREG I) μεταξύ της Γαλλίας και της Ισπανίας, περίπου 30 γυναίκες ηλικίας 38 ετών κατά μέσο όρο προερχόμενες από μια περιφέρεια με υψηλό ποσοστό ανεργίας λόγω της υποβάθμισης της υφαντουργικής βιομηχανίας, ενισχύθηκαν στο επαγγελματικό τους σχέδιο (δημιουργία δραστηριότητας ή αναζήτηση μισθωτής εργασίας) από ενέργειες μαθητείας, εκπαιδευτικές περιόδους εργασίας στη γειτονική χώρα και σύναψη εταιρικής σχέσης με βάση συμπληρωματικά μεταξύ τους σχέδια.

Τα δοκιμαστικά σχέδια του ΕΤΠΑ (άρθρο 10) υποστήριξαν επίσης ενέργειες που προοριζόμενες για βελτίωση των συνοδευτικών δομών για γυναίκες, κατά τρόπο ώστε να διευκολύνεται η επαγγελματική ή κοινωνική τους επανένταξη. Η διερευνηθείσα προβληματική ήταν κυρίως εκείνη του πλαισίου διαβίωσης.
Παραδείγματος χάρη, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στο πλαίσιο μιας ενέργειας πρόσδοσης δυναμισμού σε συνοικίες που αντιμετωπίζουν κρίση, χρηματοδοτήθηκε ένα πολυλειτουργικό κοινοτικό κέντρο το οποίο προμηθεύει βασικό εξοπλισμό στο πρόγραμμα αναζωογόνησης. Αυτό το κέντρο στεγάζει ένα οικογενειακό τμήμα που εξασφαλίζει μια πλήρη δέσμη υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων ένα προτότυπο σύστημα βρεφονηπιακού σταθμού το οποίο επιτρέπει την επαγγελματική επανένταξη των πολυάριθμων νέων μητέρων.

2. Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ 1994-1999

Για την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού (1994-1999), η προώθηση της ισότητας ευκαιριών αποτελεί εγκάρσια προτεραιότητα για το σύνολο των ενεργειών που επωφελούνται της συνδρομής των Διαρθρωτικών Ταμείων, με χαρακτηριστική προσπάθεια ενίσχυσης των αποτελεσμάτων της συνέργιας.

Η προώθηση της ισότητας ευκαιριών εμφανίζεται σε όλα τα έγγραφα προγραμματισμού του ΕΚΤ ιδίως εκείνα του Στόχου 3, ως μία προτεραιότητα η οποία πρέπει να εφαρμόζεται οριζόντια σε όλα τα γενικά μέτρα που πρόκειται να λάβουν υποστήριξη. Σε πολλά κράτη μέλη, τα έγγραφα προγραμματισμού προβλέπουν επίσης ειδική πτυχή ενεργειών που αποσκοπεί στην προαγωγή της ισότητας ευκαιριών (στο πλαίσιο του Στόχου 3 της συνιστώσας του έμψυχου δυναμικού του Στόχου 1) ώστε να συμπληρωθεί η υιοθετηθείσα οριζόντια προσέγγιση.

Η εισαγωγή της έννοιας της διαδρομής της ένταξης, που προκύπτει από την εμπειρία του NOW και την ελάφρυνση των κριτηρίων επιλεξιμότητας των προγραμμάτων, επέτρεψε την εκπόνηση "πακέτων" εξατομικευμένων μέτρων αποσκοπούντων στην ένταξη ή την επανένταξη στην αγορά της εργασίας. Έτσι, σε θέματα κατάρτισης και εκπαίδευσης, το ΕΤΠΑ, για το μέρος των παρεμβάσεων που αφορούν τους εξοπλισμούς και τις εγκαταστάσεις και το Κοινωνικό Ταμείο, για ό,τι αφορά το κόστος που συνδέεται με τη λειτουργία, μπορούν να παρέμβουν κατά τρόπο συντονισμένο και συμπληρωματικό.

Συντονισμένες παρεμβάσεις του ΕΚΤ, του ΕΤΠΑ και του FEOGA συμβάλλουν επίσης στην υλοποίηση ενεργειών και εξοπλισμών που καθιστούν δυνατό έναν καλύτερο συμβιβασμό της επαγγελματικής ζωής των γυναικών με την οικογενειακή τους ζωή (βρεφικοί σταθμοί, παιδικοί σταθμοί, μετασχολικές δραστηριότητες, προσαρμογή των μεταφορών στις αραιοκατοικημένες ζώνες, κλπ.). Ενέργειες που έχουν άμεση σχέση με τον εξοπλισμό ζωνών δραστηριοτήτων και τη δημιουργία ή τη διατήρηση της απασχόλησης μπορούν να έχουν άμεσα οφέλη για τις γυναίκες επικεφαλείς επιχειρήσεων ή τις συζύγους συνεργάτες καθώς και τις μισθωτές των υποστηριζόμενων επιχειρήσεων. Γενικά, οι παρεμβάσεις σχετικά με την προσαρμογή των παραγωγικών δραστηριοτήτων, στην τοπική ανάπτυξη και τη βελτίωση του πλαισίου διαβίωσης δεν αφορούν αποκλειστικά τις γυναίκες αλλά μπορούν να έχουν αμεσότερη επίδραση στην προαγωγή της ισότητας, λόγω των φαινομένων εγγύτητας που προκαλούν.

Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες (όπως ADAPT, URBAN I, LEADER II, INTERREG II) αποτελούν επίσης έκφραση της πολιτικής ώθησης που δόθηκε υπέρ της ισότητας ευκαιριών.

Έτσι, σε μία γαλλική πόλη, χάρη στην πρωτοβουλία URBAN, ο προβληματισμός επί των τρόπων υποδοχής των μικρών παιδιών κατέληξε στη δημιουργία κέντρου προορισμένου, όχι μόνο για να δέχεται τα παιδιά αλλά κυρίως για να βοηθά τους γονείς να διαδραματίζουν πλήρως τον εκπαιδευτικό τους ρόλο σε ένα αποδιαρθρωμένο περιβάλλον. Στο μέλλον, οι ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις θα επιτρέψουν στις μονογονικές οικογένειες με πολύ χαμηλό εισόδημα, να αποκτούν πρόσβαση σε θέσεις εργασίας δημιουργώντας μορφές φύλαξης παιδιών προσαρμοσμένες στις προσφορές επαγγελματικής κατάρτισης (παιδικός σταθμός με διευρυμένο ωράριο, πολυαριθμότεροι και πυκνότεροι βρεφικοί οικογενειακοί σταθμοί...).

Όπως και σε άλλους τομείς, η κοινοτική προστιθέμενη αξία βρίσκει την έκφρασή της στο συσχετισμό των διαφόρων φορέων σχεδίων. Τα δίκτυα με τα οποία είναι εφοδιασμένες πρωτοβουλίες όπως η NOW ή LEADER[6] αποτελούν, όντως, ένα προνομοιούχο μέσο για την ανταλλαγή πρακτικών και τη μεταφορά εμπειριών και μεθοδολογιών.

Μέσω της υποστήριξης που χορηγείται στις διάφορες αυτές ενέργειες και της ενίσχυσης κοινοτικών πρωτοβουλιών, τα Ταμεία επιτρέπουν να ευνοηθεί ο εντοπισμός και η διάδοση των καλών πρακτικών και συμμετέχουν στη δυναμική συνεργασίας και ολοκλήρωσης του νέου προγράμματος "ισότητα ευκαιριών" (1996-2000).

3. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Μεταξύ των προτάσεων που αποσκοπούν στο να ληφθεί εντονότερα υπόψη η ισότητα, προβλέπεται καταρχήν να αντληθεί το μεγαλύτερο όφελος από τον τρέχοντα προγραμματισμό, πράγμα που απαιτεί ειδικότερα την έντονη ευαισθητοποίηση των επιτροπών παρακολούθησης, σε συνδυασμό με την εφαρμογή των ενεργειών αξιολόγησης.

Θα αναληφθεί ένας προβληματισμός επί των δεικτών και των μέσων μέτρησης του βαθμού στον οποίο λαμβάνεται υπόψη η αρχή της ισότητας στον προγραμματισμό. Θα πρέπει να καταρτιστούν ειδικοί δείκτες για ορισμένους τύπους μέτρων αναγνωρισμένους ως θετικούς στον τομέα της ισότητας ευκαιριών ώστε, σε μια δεύτερη φάση, να καταλήξουμε στον ορισμό κατάλληλων κριτηρίων επιλογής σχεδίων προς χρήση από τις επιτροπές παρακολούθησης των προγραμμάτων. Για το σκοπό αυτό, μία επιτροπή αξιολόγησης οριζόντιου χαρακτήρα θα μπορέσει να διαφωτίσει ως προς τον τρόπο με τον οποίο η διάσταση αυτή εφαρμόζεται πραγματικά από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Η κατάρτιση βασικών στατιστικών στοιχείων σε περιφερειακό επίπεδο (ποσοστό εξοπλισμού σε κοινωνικές δομές, κατανομή κατά φύλο των μακροχρόνια ανέργων, ποσοστό γυναικείας δραστηριότητας, εκπροσώπηση των γυναικών ανά κοινωνικοεπαγγελματική κατηγορία, κλπ.) αποτελεί επίσης απαραίτητη προϋπόθεση για τη μέτρηση των εξελίξεων. Μεθοδολογικοί προσανατολισμοί ("guidlines") θα εκπονηθούν από την Επιτροπή σε ένα διυπηρεσιακό πλαίσιο, προς χρήση από τις επιτροπές παρακολούθησης.

Η αναζήτηση αποτελεσμάτων συνέργιας στον σημερινό προγραμματισμό συνεπάγεται την αύξηση του συντονισμού των πολυ-ταμειακών παρεμβάσεων για την εκκίνηση,

---

[6] LEADER II (94/C 180/12): "οι δραστηριότητες του σημερινού δικτύου πρέπει να διευρυνθούν, ιδίως μέσω της εγκατάστασης ενός μεθοδολογικού εργαλείου, του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Αγροτικής Ανάπτυξης, με ρόλο την αναγνώριση, χαρακτηρισμό, επικύρωση και διευκόλυνση της μεταφοράς καινοτομιών που εφαρμόζονται σε αγροτικό περιβάλλον".

τη χρηματοδότηση και την επεξεργασία των αποτελεσμάτων των δοκιμαστικών σχεδίων που συνδέονται άμεσα με την προαγωγή της ισότητας ευκαιριών (άρθρο 10 του ΕΤΠΑ, άρθρο 6 του ΕΚΑΤ, άρθρο 8 του FEOGA-Προσανατολισμός). Σχετικά με αυτό, ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στα συνοδευτικά μέτρα υπέρ γυναικών που επιθυμούν να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση, κατά το παράδειγμα εγχειρημάτων ευαισθητοποίησης που έχουν ήδη αναληφθεί στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών κέντρων επιχείρησης και καινοτομίας και του προγράμματος "Euroleader".

Η ευελιξία του προγράμματος παρέχει δυνατότητες για αναπροσανατολισμό των πολυετών προγραμμάτων που έχουν ήδη εγκριθεί (1994-1999) για το Στόχο 1 και το Στόχο 5β, 1995-1999) για το Στόχο 6, 1994-1996 για το Στόχο 2). Η ευελιξία αυτή θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την ενίσχυση των ενεργειών, η αποτελεσματικότητα των οποίων είναι αναγνωρισμένη και για να διερευνηθούν νέες οδοί παρέμβασης. Κατά τη διάθεση του αποθέματος για τις κοινοτικές πρωτοβουλίες, στις 4 Οκτωβρίου 1995, η Επιτροπή αποφάσισε, καταρχήν, να τονίσει ιδιαίτερα το θέμα της ισότητας ευκαιριών στο URBAN II και να ενισχύσει μέχρις ύψους 100 εκατ. ECU την πρωτοβουλία NOW.

Γενικά, τα Διαρθρωτικά Ταμεία μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην εφαρμογή των προτεραιοτήτων που αποτελούν για την Ένωση και τα κράτη μέλη της ο αγώνας κατά της ανεργίας και η προώθηση της ισότητας ευκαιριών μεταξύ των γυναικών και των ανδρών. Σ' αυτή την προοπτική και σύμφωνα με τους προσανατολισμούς που συμφωνήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, μπορούν να ευνοήσουν συγκεκριμένα την αναζήτηση μιας πλουσιότερης σε θέσεις εργασίας ανάπτυξη και την αξιοποίηση του έμψυχου δυναμικού.

Για να ελαφρυνθούν ορισμένοι από τους περιορισμούς που βαρύνουν κατά κύριο λόγο τις γυναίκες, τα Διαρθρωτικά Ταμεία μπορούν να κινητοποιηθούν κατά προτεραιότητα για την ανάπτυξη υποδομών και υπηρεσιών φύλαξης εξαρτωμένων ατόμων ή για τις επενδύσεις επιχειρήσεων που ευνοούν, μέσω μιας νέας οργάνωσης της εργασίας, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τον συμβιβασμό με την οικογενειακή ζωή.

Τα Ταμεία οφείλουν επίσης να συμβάλλουν στην οικονομική και κοινωνική ένταξη των αστικών και αγροτικών πληθυσμών που βρίσκονται σε πορεία αποκλεισμού. Η καταπολέμηση της ταχείας περιθωριοποίησης των μη ευνοημένων γυναικών και/ή εκείνων που ζουν στις ευαίσθητες ζώνες προϋποθέτει μια προσπάθεια επικεντρωμένης στην ανασύσταση των κοινωνικών δεσμών: παραδείγματος χάρη, μέσω της δημιουργίας κέντρων που διευκολύνουν την κοινωνικοποίηση (πολυδύναμες αίθουσες άθλησης, θεαμάτων, κατάρτισης από απόσταση, κλπ...) ή μέσω της χρηματοδότησης παιδικών μέσων, υπηρεσιών υποστήριξης της δημιουργίας δραστηριοτήτων.

Αυτοί οι προσανατολισμοί προστίθενται σε εκείνους που σχετίζονται με την προώθηση νέων αποθεμάτων θέσεων εργασίας, την προσαρμογή της οργάνωσης της

εργασίας και των ειδικοτήτων και τη στενή υποστήριξη της περιφερειακής ανάπτυξης και τις τοπικές πρωτοβουλίες.

Ένα ευρωπαϊκό σεμινάριο προοριζόμενο να προαγάγει την ισότητα ευκαιριών στις παρεμβάσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων θα λάβει χώρα στις Βρυξέλλες στις 7 και 8 Μαρτίου 1996, συγκεκριμένα για να κινητοποιήσει τις εθνικές και περιφερειακές αρχές που είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή προγραμμάτων και για να αξιοποιήσει τις καταβληθείσες προσπάθειες. Άλλες εκδηλώσεις προβλέπονται επίσης, όπως η διοργάνωση εκθέσεων και συνεδρίων για την καινοτομία και την τοπική ανάπτυξη σε σχέση με τις γυναίκες, στο πλαίσιο του Europatrenariat του Luléa (Σουηδία) τον Ιούνιο 1996. Τέλος, θα εκπονηθούν φυλλάδια εκλαϊκευσης για να εικονογραφήσουν και να ενθαρρύνουν τις καλές πρακτικές.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η παρούσα ανακοίνωση αποτελεί μία φάση σε διαδικασία η οποία θα πρέπει να συνεχιστεί για να δώσει στην αρχή του mainstreaming μια συγκεκριμένη έκφραση περισσότερο συνεπή από ό,τι κατά το παρελθόν. Ο απολογισμός του τρόπου με τον οποίο η ισότητα μεταξύ των γυναικών και των ανδρών λαμβάνονταν, μέχρι σήμερα, υπόψη στις πολιτικές της Κοινότητας, οδηγεί, όντως, στην προβολή ενός συνόλου προσανατολισμών και προτάσεων που θα πρέπει στο εξής να εφαρμόζονται.

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι μένουν πολλά ακόμη να γίνουν ώστε η προώθηση της ισότητας μεταξύ των γυναικών και των ανδρών να αποτελέσει όντως έναν πλήρη ολοκληρωμένο στρατηγικό στόχο στο σύνολο των πολιτικών της Κοινότητας και, για το σκοπό αυτό, η διάσταση γυναίκες/άνδρες να λαμβάνεται υπόψη στην εκπόνηση και εφαρμογή των πολιτικών αυτών (gender perspective). Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία κυρίως ότι η προοδευτική εφαρμογή των προσανατολισμών αυτών απαιτεί σημαντική ενίσχυση της συνεργασίας στο πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής καθώς και της εταιρικής σχέσης με τα κράτη μέλη και τους διαφόρους ενδιαφερομένους παράγοντες και οργανώσεις.

Η ίδια η κατάρτιση αυτής της ακανοίνωσης, πρωτοβουλία της ομάδας επιτρόπων "ισότητα ευκαιριών", μαρτυρά την κινητοποίηση που έχει αναληφθεί στο πλαίσιο της Επιτροπής. Η κινητοποίηση αυτή εκφράζει μια πολιτική δέσμευση και μια θέληση να δοθεί σημαντική ώθηση στην κοινοτική δράση και να υποστηριχθούν έτσι οι προσπάθειες που έχουν καταβληθεί σε όλα τα επίπεδα υπέρ της ισότητας των γυναικών και των ανδρών.

Διάφορες ενέργειες και πρωτοβουλίες πρόκειται, ήδη από τους προσεχείς μήνες, να παγιοποιήσουν τη δυναμική της αναληφθείσας συνεργασίας. Το έτος 1996 θα πραγματοποιηθεί η εφαρμογή των πρωτοβουλιών που αποτελούν συνέχεια της Διάσκεψης του Πεκίνου. Το έτος αυτό θα είναι επίσης εκείνο της εφαρμογής του νέου προγράμματος για την ισότητα ευκαιριών που εγκρίθηκε πρόσφατα από το Συμβούλιο και η επίσημη έναρξη του οποίου θα δώσει την ευκαιρία για την σύγκληση μιας σημαντικής διάσκεψης το φθινόπωρο 1996: πρόκειται επίσης στο έτος αυτό να επιβεβαιωθεί η κινητοποίηση των Διαρθρωτικών Ταμείων και το

ευρωπαϊκό σεμινάριο που θα διοργανωθεί στις 7 και 8 Μαρτίου 1996, θα επιτρέψει να συζητηθεί το θέμα με τα κράτη μέλη και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους παράγοντες. Η συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους θα συνεχιστεί και πρέπει να υπενθυμιστεί ως προς αυτό ότι αυτοί μόλις σύναψαν μια πρώτη συλλογική συμφωνία, στο πλαίσιο του κοινωνικού πρωτοκόλλου, επί του συμβιβασμού της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή.

Το έτος 1996 πρέπει να οδηγήσει σε σημαντικές προόδους στην εφαρμογή της αρχής του mainstreaming στο σύνολο των κοινοτικών πολιτικών και ιδίως σε καθέναν από τους τομείς που εξετάζονται στο δεύτερο μέρος της παρούσας Ανακοίνωσης. Για το σκοπό αυτό είναι σημαντικό να θεσπιστούν οι διατάξεις που θα επιτρέπουν την παρακολούθηση και την αξιολόγηση σε συνεχή βάση της αναληφθείσας δράσης. Η διυπηρεσιακή ομάδα "ισότητα ευκαιριών" πρόκειται να συμβάλει σ' αυτό, στηριζόμενη όποτε χρειάζεται σε κατάλληλες εξωτερικές πηγές πραγματογνωμοσύνης. Ιδιαίτερη σημασία έχει όντως, η εμβάθυνση της ανάλυσης των πολιτικών αναφορικά με την ισότητα και κατά συνέπεια, για να διεξαχθούν, καθώς και να επισημανθούν και να μετρηθούν τα αποτελέσματά τους, να προσδιοριστούν οι ενδεδειγμένοι δείκτες και διαδικασίες ανάλυσης. Αυτή η συστηματική αξιολόγηση θα επιτρέψει την επιβεβαίωση της πραγματικότητας και αποτελεσματικότητας που έχει το να λαμβάνεται υπόψη η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στις προβλεπόμενες ενέργειες και, πέρα από αυτές, στο σύνολο των κοινοτικών πολιτικών. Αυτή θα αποτελέσει το ένα από τα κεφάλαια της Έκθεσης για την ισότητα ευκαιριών, που η Επιτροπή προτίθεται να δημοσιεύει στο εξής κάθε χρόνο και η οποία έκθεση θα παρουσιάζει συγχόνως τις πολιτικές και τα μέτρα που θα λαμβάνονται στα κράτη μέλη καθώς και την κοινοτική δράση.

ISSN 0254-1483

COM(96) 67 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR 04

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-96-083-GR-C

ISBN 92-78-00898-2

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

L-2985 Λουξεμβούργο